

Morálka není nějaké z vnějšku uložené břemeno, ale úkol, který nám dává samo naš lidství. My sami totiž musíme mít zájem na to, abychom se neničili, ale abychom prospívali. Usilovat o peníze, moc či slávu přináší zdánlivý propěch, ale dlouhodobě to nemůže být rozumným hlavním cílem člověka, protože sice přinášejí krátkodobou radost a prospěch, ale život nám nenaplní. Jednat morálně nebo konat dobro znamená rozvíjet sami sebe a zdokonalovat naše lidství. Součástí našeho lidství je i jeho společenská povaha, takže se morálka musí vztahovat i k druhým.

Když vykonáme morálně dobrý skutek, je to skvělá věc. Jeden skutek ale naše lidství ještě příliš nerozvine a nezdokonalí. Dobré jednání se pro nás musí stát samozřejmostí. A tím se dostáváme k určitému nastavení našeho nitra, které nám umožňuje snadno a bez velké námahy jednat dobře. Tomuto nastavení říkáme „ctnost“. Jsme-li například spravedliví, tedy máme-li ctnost spravedlnosti, nemusíme se příliš přemáhat a máme jakoby vnitřní tendenci jednat spravedlivě. Spravedlivé jednání zdokonaluje společenskou povahu našeho lidství, protože „dává každému, co mu náleží“ a tak dělá naše jednání prospěšným celé společnosti. Něco takového by mělo být naším cílem nejen v oblasti spravedlnosti, ale ve všech možných oblastech, jinak řečeno: Máme se snažit o morální ctnosti.

Jak takové ctnosti získávat? Jako každou jinou dovednost – opakovaným procvičováním. Musíme se snažit konat dobro, pravidelně zpytovat svědomí, co se nám povedlo a v čem se máme zlepšit, a příště to všechno využít k ještě lepšímu konání dobra.

A jako křesťané víme, že ve všem dobrém nám Bůh pomáhá, takže na této obtížné cestě za ctnostmi nejsme sami, ale máme všemohoucího podporovatele. Bůh nás nemůže udělat superctnostnými, aniž bychom chtěli, protože to by popřel naši svobodu a tím i ony ctnosti. Ctnostný člověk se totiž chce chovat dobře a není k tomu jen naprogramován. Proto nám Bůh pomáhá a podporuje nás, nicméně musí velký kus práce nechat na nás samotných. Proto nám Bůh pomáhá při osvojení si přirozených morálních ctností, které vlastními silami můžeme zvládnout jen částečně, a k tomu nám dává ještě nadpřirozené ctnosti, které vlastními silami získat vůbec nemůžeme.

Rozvoj našeho mravního charakteru je tedy těžký úkol, o který máme usilovat ze všech sil, ale na druhé straně je to i velký dar, o který máme Boha pravidelně prosit.

zdroje/doporučená četba

Mdr 8, 7: Miluje-li kdo spravedlnost, jejím dílem jsou ctnosti; ona vyučuje prozíravosti, spravedlnosti a statečnosti, nad které v lidském životě není nic prospěšnějšího.

1 Kor 13, 13: Zůstává víra, naděje, láska – ale největší z té trojice je láska.

Katechismus katolické církve 1803-1845